

DE REORGANISATIE VAN HET POLITIEWEZEN

Cyrille Fijnaut, Brice De Ruyver en
Franky Goossens
(red.)

Universitaire Pers Leuven
1999

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	5
Inhoud	7
Cyrille Fijnaut TIEN JAAR (DISCUSSIE OVER DE) REORGANISATIE VAN HET POLITIEWEZEN	13
I. Inleiding	13
II. De achtergronden van het rapport van de Bende-commissie I	13
III. Het rapport van de Bende-commissie I en de <i>Pinksterplannen</i> I en II	15
IV. Het beleid van de regering Dehaene II tot na het uitbreken van de affaire-Dutroux	21
V. Van de Dutroux-commissie tot het Octopus-akkoord	24
VI. Het Octopus-akkoord: het uitgangspunt van de huidige reorganisatie	29
VII. Het revolutionair gehalte van het Octopus-akkoord	33
VIII. Uitleiding	39
Brice De Ruyver DE REORGANISATIE VAN DE REGULIERE POLITIEDIENSTEN IN HET LICHT VAN DE PARLEMENTAIRE ONDERZOEKSCOMMISSIES "DUTROUX" EN "BENDE VAN NIJVEL"	43
I. De voorgeschiedenis	43
II. Een snel wijzigend maatschappelijk draagvlak	45
III. Een verschillende wijze van onderzoek	47
IV. Een opvallende overeenstemming in de vaststellingen	48
V. ... en in de aanbevelingen?	52
Cyrille Fijnaut DE BIJDRAGE VAN DE SENAATSCOMMISSIE "GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT" AAN DE DISCUSSIE OVER DE REORGANISATIE VAN HET POLITIEWEZEN	57
I. Inleiding	57
II. Het tussentijds verslag over de impact van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit op de (re)organisatie van de politiediensten	58
II.1. De vaststellingen en aanbevelingen van de commissie	59
II.2. Enkele kanttekeningen bij deze opmerkingen	61

III.	De (re)organisatie van de politiediensten en het eindverslag van de commissie	65
	III.1. De vaststellingen en aanbevelingen van de commissie	66
	III.2. Enkele kanttekeningen bij deze opmerkingen	68
IV.	Besluit	70

Cyrille Fijnaut

DE ORGANISATORISCHE METAMORFOSE VAN HET ALGEMENE POLITIEWEZEN: EEN OVERZICHT MET COMMENTAAR

I.	Inleiding	71
II.	De algemene structuur van het nieuwe politiewezen	72
	II.1. Een geïntegreerde politiedienst, althans in naam	72
	II.2. Twee adviesraden en een adviescommissie: niet één te veel?	74
	II.3. Wel één inspectie voor de federale en de lokale politie- korpsen	76
	II.4. De herstructurering van het Comité P	79
	II.5. De implicaties voor de bestaande (politie)wetgeving	81
	II.5.1. De herziening van de Gemeentewet	82
	II.5.2. De herziening van de Wet op de gerechtelijke politie	82
	II.5.3. De opheffing van de Wet op de rijkswacht	83
	II.5.4. De herziening van het Wetboek van strafvordering	83
	II.5.5. De aanpassing van de Provinciewet	84
III.	De structuur van de lokale politie en de federale politie	85
	III.1. De structuur van de lokale politie	85
	III.1.1. De organisatie en taak van de lokale korpsen	86
	III.1.1.1. De bepaling van het aantal korpsen	86
	III.1.1.2. De sterkte en de samenstelling van de korpsen; de positie en taak van de korpschef	86
	III.1.1.3. De omschrijving en uitvoering van de federale opdrachten	88
	III.1.2. De regeling van de zeggenschap over de lokale korpsen	91
	III.1.2.1. De beheersregeling in meergemeente- zones: de politieraad en het politiecollege	91
	III.1.2.2. De samenstelling en de taak van de zonale veiligheidsraad	93
	III.1.2.3. Het gezag van de burgemeester	94
	III.1.2.4. Het administratief toezicht op (het bestuur van) de lokale politie	96
	III.2. De structuur van de federale politie	97
	III.2.1. De sterkte, taak en organisatie van het korps	97
	III.2.1.1. De sterkte en de taak	98
	III.2.1.2. De organisatie op centraal niveau	98

	III.2.1.3. De organisatie op arrondissementeel niveau	101
	III.2.2. De regeling van de zeggenschap over het korps	104
	III.3. De wijziging van de Wet op het politieambt	105
IV.	De voorbereiding van de daadwerkelijke invoering van het nieuwe politiewezen	109
	IV.1. De voorwaarden die worden geschapen	109
	IV.2. De maatregelen die zijn getroffen	110
	IV.2.1. De belangrijkste organisatorische maatregelen	110
	IV.2.2. De andere belangrijke voorzieningen	112
	IV.3. De inwerkingtreding van de wet	113
V.	Besluit	114
Franky Goossens		
	DE INTEGRATIE VAN DE ZEEVAART-, DE LUCHTVAART- EN DE SPOORWEGPOLITIE IN DE RIJKSWACHT	117
I.	Inleiding	117
II.	De verhouding tussen de kleine en de grote integratie	118
	II.1. Artikelsgewijze bespreking van de verhouding tussen de kleine en de grote integratie	119
	II.2. Waarom niet wachten op de grote integratie?	120
III.	De keuze voor integratie van de zeevaart-, de luchtvaart- en de spoorwegpolitie in de rijkswacht	122
	III.1. De kroniek van een aangekondigde dood	122
	III.2. De optie voor integratie van de politiediensten	124
	III.2.1. De algemene argumenten voor de integratie	125
	III.2.2. De situatie van de spoorwegpolitie als argument voor de integratie	127
	III.3. De optie voor integratie in de rijkswacht	129
IV.	De kleine integratie inhoudelijk bekeken	134
	IV.1. De kenmerken van de kleine integratie	135
	IV.1.1. Een gefaseerde integratie	135
	IV.1.2. De overdracht van de politietaken	136
	IV.1.3. De overstap naar de rijkswacht: op vrijwillige basis?	139
	IV.2. De herziening van de structuur van de rijkswacht	143
	IV.2.1. Algemeen	143
	IV.2.2. De personeelscategorie met bijzondere politiebevoegdheid	143
	IV.2.3. De categorie bijzonder politiepersoneel	143
	IV.3. De regeling van de overgang naar de rijkswacht	145
	IV.3.1. De overstap naar de personeelscategorie met bijzondere politiebevoegdheid dan wel de categorie bijzonder politiepersoneel bij de rijkswacht	145
	IV.3.2. De overstap naar de personeelscategorie met algemene politiebevoegdheid bij de rijkswacht	148

IV.4.	De verdere statutaire gevolgen van de kleine integratie	153
IV.4.1.	Een waaier van statuten	153
IV.4.2.	Nog enkele andere concrete kwesties	155
V.	De integratie van de spoorwegpolitie in de rijkswacht: speciale bedenkingen	157
VI.	Besluit	161
Tom Vander Beken en Gert Vermeulen		
NIET ALLEEN VOOR DE VORM: INTERNATIONALE POLITIESAMENWERKING IN EEN NIEUW POLITIELANDSCHAP		163
I.	Inleiding	163
II.	Enkele inhoudelijke aspecten van de problematiek	164
II.1.	De internationale politiesamenwerking als juridisch braakland	164
II.2.	De internationale omkadering	165
II.2.1.	Europol en justitiële controle	165
II.2.2.	Internationale politieke samenwerking als justitiële rechtshulp	167
II.3.	Het Belgisch kader	168
II.4.	Besluit: nog veel werk aan de winkel	170
III.	Enkele organisatorische aspecten van de problematiek	170
III.1.	Twee theoretische organisatie modellen	170
III.2.	Internationale sturing van de discussie over het organisatiemodel	171
III.3.	De vraag naar een soepele en werkbare regeling vanuit het veld	173
III.4.	De organisatorische uitdagingen van de politiehervorming	173
Frank Hutsebaut		
DE HERZIENING VAN DE ALGEMENE GERECHTELIJKE EN BESTUURLIJKE POLITIEBEVOEGDHEDEN		175
I.	Inleiding	175
II.	Algemeen: opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie	176
III.	De opdrachten in het algemeen van de lokale en de federale politie	180
III.1.	De opdrachten van de lokale politie	180
III.2.	De opdrachten van de federale politie	184
IV.	Het nationaal veiligheidsplan en de zonale veiligheidsplannen	186
V.	De positie van de bestuurlijke en de gerechtelijke overheden met betrekking tot de opdrachten van de politiediensten	188
VI.	Het informatiebeheer door de politiediensten	194
VI.1.	De basisprincipes	194
VI.2.	Een algemene bevoegdheid tot het inwinnen van inlichtingen	195

VI.3.	De conformiteit met de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer	196
VI.4.	Het gezag over en de verantwoordelijkheid voor het informatiebeheer	198
VI.5.	De oprichting van een nationale gegevensbank	198
VI.6.	De informatieverplichting ten overstaan van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden	200
VI.7.	De oprichting van een controleorgaan	201
VI.8.	De sanctie op het achterhouden van informatie	202
VII.	Besluit	203

Franky Goossens

**DE WET OP DE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN:
EEN VERGETEN HOOFDSTUK** 205

I.	Inleiding	205
II.	De relevantie van de wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten voor de politiediensten	208
III.	De inhoud van de wet	210
IV.	De opdrachten van de diensten	213
V.	De bevoegdheden van de diensten	217
	V.1. Het gebruik van dwangmiddelen	217
	V.2. De verzameling van gegevens	218
	V.3. Het gebruik van menselijke bronnen	222
	V.4. De bescherming van personen	222
	V.5. De uitvoering van veiligheidssonderzoeken	224
	V.6. De onderschepping van militaire radioverbindingen	227
VI.	Enkele met de bevoegdheden verwante thema's met inbegrip van de geheimhoudingsregeling	227
	VI.1. De hantering van de bevoegdheden	227
	VI.2. De regeling van de geheimhouding	229
VII.	Een evaluatie tot besluit	231
	VII.1. Het evenwicht tussen efficiëntie en eerbiediging van de rechten van de mens	231
	VII.2. Nog enkele andere vragen	233

Henri Berkmoes

**DE WETTELIJKE REGELING VAN BIJZONDERE
OPSPORINGSMETHODEN EN HUN TOEPASSING BINNEN HET
NIEUWE POLITIEWEZEN** 239

I.	Inleiding	239
II.	De georganiseerde criminaliteit en bijzondere opsporingsmethoden (h)erkend als agendapunt (?)	240
III.	Bijzondere opsporingstechnieken: inzicht maar nog geen uitzicht	241
IV.	De boer, hij ploegde voort	247

V.	De bewaking van de bewaking van de wettigheid	249
VI.	De toepassing van bijzondere opsporingsmethoden binnen het nieuwe politiewezen	250
VII.	Besluit	253

Lodewijk De Witte

EEN REPLIEK OP DE VOORDRACHTEN		255
I.	Twee voorafgaandelijke opmerkingen	255
II.	Tussen uitkomst en proces	256
III.	De twee scenario's	257
IV.	De grootte van de politiezones	259
V.	De positie van de directie gerechtelijke politie	261
VI.	De discussie over politiearrondissementen	262

Paul Ponsaers

EEN BLIK IN DE TOEKOMST: STUREN VANOP WEL HEEL GROTE AFSTAND		265
I.	Inleiding	265
II.	De Nederlandse politiehervorming	266
	II.1. De uitgangspositie	266
	II.2. Beheer op afstand	267
	II.3. Twee spiegeleffecten	268
III.	Over evaluatieremmingen en het opbouwen van een evaluatiecultuur	269
	III.1. De probleemstelling	269
	III.2. Intrinsieke evaluatie-motivatie	270
	III.3. Behoeftte aan een nulmeting	271
IV.	Integratie van beleidsmateries kan niet zonder de gewesten	272
	IV.1. Objectieve verschillen tussen gewesten	272
	IV.2. Naar een behoorlijke bestuurlijke inbedding	273
	IV.3. Verdere integratie is onvermijdelijk	274